

FALSTERBO

Jelle van Dijk

Geen andere plaats in West-Europa kan het opnemen tegen Falsterbo als het gaat om de trek van roofvogels in nazomer en herfst. Als je gebonden bent aan de schoolvakanties valt september al bij voorbaat af. En het is juist deze maand waarover altijd de sterkste verhalen worden verteld. Zo vond ik in een oude Strandloper uit 1978 een stukje van Joost Bouwmeester waarin verslag wordt gedaan van een weekend in september met ruim 1000 Buizerds, honderden Sperwers en tientallen Wespddieven! Nadat ik enkele jaren geleden een internetaansluiting kreeg, vond ik al snel de bijzonder goede site van de vogelvereniging van Skane, de zuidelijkste provincie van Zweden (www.skof.se). Via deze site kun je doorclicken naar de site van het Vogeltrekstation Falsterbo. Van half augustus tot half november wordt dagelijks door minimaal twee mensen uren achtereenvolgend geteld hoeveel vogels er bij de zuidwestpunt van Zweden zuidwaarts trekken in de richting van Denemarken. Op zaterdagmorgen wordt het totaaloverzicht van de voorafgaande week op het net getoond. Uit die weekoverzichten werd mij al snel duidelijk dat ook in oktober nog fantastische aantallen kunnen worden waargenomen. De trek van Visarend, Wespddief en Bruine Kiekendief is dan weliswaar afgelopen, maar de aantallen van Rode Wouw, Buizerd, Ruigpootbuizerd en Sperwer bereiken juist dan hun top. Dit leidde er toe dat Coby en ik in de derde week van oktober 2000 voor het eerst in Falsterbo gingen kijken. De aantallen waren niet zo spectaculair, maar alles bij elkaar waren wij dik tevreden. In ieder geval hadden we tientallen Ruigpootbuizerden, honderden Sperwers en honderden Buizerds gezien. Toen vaststond dat de herfstvakantie van 2002 van 12 tot 19 oktober viel (een week eerder dan in 2000) besloten we om dit jaar voor de tweede maal een weekje in Zuid-Zweden door te brengen.

Voor het vertrek op zaterdagmorgen had ik nog snel even het weekoverzicht van het vogeltrekstation Falsterbo uitgeprint. Dat zag er

veelbelovend uit! Slechts één dag met weinig trek, maar verder honderden Rode Wouwen, 6 Zeearenden, bijna 100 Blauwe Kiekendieven, ruim 3000 Buizerds en zo'n 1500 Sperwers! Dat belooft wat! We namen de route over Apeldoorn, Hengelo en Osnabrück. Dat hadden we beter niet kunnen doen want tientallen kilometers wegwerkzaamheden op weg naar Bremen deden ons in even zolang files belanden. Om 14.30u bereikten we Putgarden. We betaalden 92 euro voor het retour en konden vrijwel meteen doorrijden de boot op. Precies een uur later reden we Denemarken binnen. Van hier is het nog zo'n anderhalf uur rijden tot Kopenhagen. Bij de brug over de Sont betaal je komende uit Denemarken met Deense en komende uit Zweden met Zweedse kronen (ongeveer 30 euro per oversteek). Na een reis van ongeveer tien uur (860 km) reden we het boeren erf op waar wij een zomerhuis hadden gehuurd.

Ondanks de ongunstige wind (Oost 6-8) wilden we de eerste dag in ieder geval naar de punt van Falsterbo. Het was somber en koud, niet het minst vanwege de wind. De parkeerplaats was voor de helft gevuld met Nederlandse

auto's.

Aan de nummerborden was te zien dat het hier om Groningers en Friezen ging. De harde wind deed ons evenwel al bij de vuurtoren stoppen. Hier was enige luwte te vinden en het was duidelijk dat geen vogel verder dan het bosje van de vuurtoren vloog. De aandacht ging vooral uit naar wat er over zee vloog. We keken daarbij in westelijke richting, domweg omdat dat de enige mogelijkheid bij deze stormachtige wind was. Van 9.30 tot 12.00u telden we: IJseend 5, Zwarte Zee-eend 8, Roodkeelduiker 2, Wilde zwaan 2, Eider 750, Smient 20, Middelste Zaagbek 12, Blauwe Kiekendief 2, Velduil 1, Torenavalk 2, Sperwer 6, Veldleeuwrik 30, Vink 50, Sijs 120, Groenling 80.

In de vuurtoren was een stand van de *Naturbokhandeln* uit Stenåsa ingericht. Voor een behoorlijk aantal kronen werd de nieuwste editie van de Avifauna van Zweden (*Sveriges fåglar*, 2002) aangeschaft.

Hierna reden we naar het haventje van Skanör. Deze weg voert door een strook grasland met veel poelen.

We zagen hier: 1 Ruigpootbuizerd, 6 Grutto's, 30 Brandganzen, 1 Rotgans, 70 Grauwe Ganzen, 2 Pijlstaarten, 240 Smienten, 15 Wintertalingen, 100 Kuifeenden, 150 Wilde Eenden, 20 Bonte Strandlopers, 20 Kieviten, 5 Tureluurs en 1 Zwarte Ruiters. Bij het prachtige witte kerkje van Skanör vlogen enkele Boerenzwaluwen,

Op weg naar ons zomerhuis maakten we een insteek in het boerenland bij Trelleborg. Op de akkers in de buurt van de windmolens wemelde het van de vogels: 2000 Brandganzen, 450 Canadese Ganzen, 120 Grauwe Ganzen, 260 Kieviten en 150 Goudplevieren.

Op maandag was de wind was nog niet gaan liggen: oost 6. Bovendien regende het flink. We reden daarom in het halfduister eerst naar de zuidelijkste punt van Zweden, gelegen tussen Trelleborg en Ystad. We zetten de auto zo dicht mogelijk bij de waterkant en probeerden door de voorruit (met de wissers op de intervalstand) nog wat waarnemingen te doen. In een half uurtje zagen we: IJseend 6, Brilduiker 1, Fuut 1, Middelste Zaagbek 4, Eider 14, Dwergmeeuw 1. Omdat we beseften dat deze manier van waarnemen vanwege de regen voorlopig de enige mogelijkheid was, besloten we een beter punt op te zoeken. We reden daarom nog een uurtje door in oostelijke richting tot we in Brantevik bij Simrishamn aankwamen. Ook hier konden we de auto tot op 3 meter van de waterkant zetten. De wind stond hier recht op de kust en het water spatte regelmatig meters hoog tegen de havenmuur. Het leuke van dit punt is, dat de meeste vogels lekker dichtbij passeren, zodat het niet erg is dat je met een 10x kijker door de voorruit moet kijken. Waarnemingen tussen 10.30u en 13.00u: Eider 210, IJseend 50, Slobeend 2, Brilduiker 5, Tafeleend 40, Kuifeend 180, Topper 38, Smient 88, Grote Zee-eend 2, Middelste Zaagbek 3, Roodhalsfuut 1, Roodkeelduiker 1, Grote Stern 1, Dwergmeeuw 2.

Na 13.00u leek het bijna droog te worden. We reden verder in noordelijke richting naar het *Stenhuvud Nationalpark*. Dit park bestaat uit een enorme bult van bijna 100 meter hoogte die vrij steil uit zee oprijst. Het gebied is bedekt met oud loofbos. Omdat het toch weer stevig regende, zagen we af van een boswandeling door dit gebied. Na nog wat rondgetoerd te hebben in de omgeving zetten we koers naar Fyledalen, een prachtige vallei met mooie beukenbossen. Langs de toegangsweg ter hoogte van Tomelilla zagen we 3

Taigarietganzen, 68 Kolganzen en 40 Grauwe Ganzen. De rit door Fyledalen leverde vrijwel niets op: 2 Rode Wouwen en 3 Buizerds. Van de Steenarenden die we hier twee jaar geleden zo voortreffelijk zagen, was nu geen spoor te bekennen. Niet zo vreemd eigenlijk want toen was het prachtig zonnig weer en nu regende het de gehele dag. Bij Sövestad zochten we nog even naar een slaapplek van Rode Wouwen. Twee jaar geleden zagen we er 30 bij elkaar en René van Rossum had me verteld dat hij in de winter van 2001 bij het gehucht Karlstorp wel 50 Rode Wouwen had gezien. Nu was op beide plaatsen evenwel geen enkele Rode Wouw te zien. Wellicht veranderen die beesten regelmatig van slaapplek.

Op dinsdag was het weer eindelijk beter: droog en vrijwel windstil. Nu moesten we toch echt naar de punt van Falsterbo (Nabben). Op de parkeerplaats stonden dezelfde auto's die we er ook al zondag hadden gezien. Op Nabben stonden inderdaad Friezen, Groningers en Drenten, maar ook een paar vogelaars uit Den Helder en de Wieringermeer. In een paar tuinstoelen zaten twee Zweden die de stand nauwkeurig bijhielden, daarbij gebruik makend van handtelltjes voor bepaalde soorten afzonderlijk (bijvoorbeeld voor Sperwers). Deze twee Zweden zorgen voor de gegevens die op de site van het vogeltrekstation te vinden zijn. Het bleef zowaar droog en de wind wakkerde aan tot N 3-4. De trek stelde bij deze windrichting zoals te verwachten was niet veel voor. Waargenomen van 9.00-12.00u: Boomleeuwrik 6, Gele Kwikstaart 1, Rotgans 3, Wilde Zwaan 1, Sperwer 9 en Velduil 2. Slechts kleine aantallen Vinken, Sijzen, Groenlingen, Putters en Kauwen. Ter plaatse verbleven: 1 Parelduiker, 2 Roodhalsfuten, 1 Slechtvalk ad., 1 Smelleken, 2 Bergeenden, 2 Pijlstaarten, 200 Smienten, 30 Wintertalingen, 8 Zilverplevieren, 80 Bonte Strandlopers, 2 Wulpen, 1 Rosse Grutto, 2 Rietgorzen, 1 Aziatische Roodborsttapuit, 150 Groenlingen.

Na de lunch reden we naar de omgeving van het Böringesjön. Op weg maar dit meer zagen we op een akker een juveniele Slechtvalk zitten. Je krijgt slecht zicht op dit meer, maar de omgeving is fraai: sterk geaccidenteerd met een kleinschalig landschap van bossen en velden. Hier gezien: 2 Rode Wouwen, 3 Buizerds en 1 Torenvalk. Na wat omzwervingen door deze omgeving kwamen we bij het landgoed Näsbyholm. Hier worden Fazanten gefokt en met tientallen tegelijk uitgezet. Er komen blijkbaar geen Vossen voor, want werkelijk overal lopen hier Fazanten rond.

Op de velden zagen we hier: 300 Goudplevieren, 200 Kieviten, 80 Kneuen, 80 Veldleeuweriken, 80 Groenlingen en 2 Buizerds.

De woensdag begon weer met een ritje in de ochtendschemer richting Falsterbo. Het was zwaar bewolkt, maar droog bij NO3-4. Bij aankomst bleek het bijzonder druk te zijn! Er stonden wel 20 auto's meer dan op zondag, veel met stickers van *Club 300*! Toen we met ons boeltje richting vuurtoren liepen was duidelijk wat hier gaande was. Aan de oostzijde van de landtong stond een concentratie van wel 40 personen intensief naar één plek te turen. Navraag bij een van de Zweden leerde ons dat hier de vorige dag een Mongoolse Pieper was ontdekt, de tweede voor Zweden. Na ongeveer een kwartier werd de vogel terug gevonden. In Zweden gaat dat toch beslist anders dan in ons land! Iedereen blijft zwijgen en hier en daar hoor je alleen wat gefluister. Gelukkig kregen we de pieper ook goed in de telescoop.

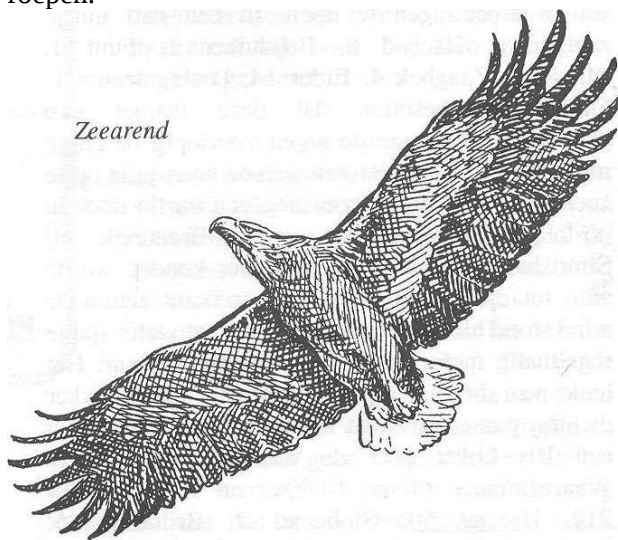
Door dit oponthoud zaten we pas om kwart over negen uur op de punt van Nabben, grotendeels met hetzelfde gezelschap als de vorige dag. Er was vandaag flinke trek van Houtduiven. Grote groepen trokken zuidwaarts na eerst enkele malen heen en weer gevlogen te hebben, daarbij steeds meer hoogte winnend. Waargenomen in 3 uren: Houtduif 5200, Holenduif 3, Kauw 250, Sperwer 12, Buizerd 5, Velduil 1, Klapekster 1. Zeer weinig zangvogeltrek. In de bosjes voor het eerst enkele Goudhaantjes en Roodborstjes. Ter plaatse verbleven: Bonte Strandloper 60, Kleine Strandloper 2, Zilverplevier 5, Middelste Zaagbek 15, Smient 240, Kuifeend 30, Tafeleend 8, Brilduiker 4. De Aziatische Roodborsttapuit was nog steeds aanwezig. Ongeveer het derde deel van de waarnemingen van roodborsttapuiten in Zweden heeft betrekking op de Aziatische Roodborsttapuit (ongeveer 150 maal in 10 jaar). Van een waarnemer uit de Wieringermeer hoorden we dat hij de vorige middag veel succes had bij Näsbyholm. Toen de zon even vijf minuten doorkwam zag hij prompt een Steenarend en een Zeearend!

Na de lunch aan de rand van de heide (niets te zien) maakten we een korte wandeling in het dennenbos aan de noordzijde van weg 100. Hier veel Goudhaantjes en zowaar ook een Taigaboomkruiper. In het struikgewas ontdekten we 6 Winterkoningen, een soort die we twee jaar geleden gemist hadden. Vanwege de arenden bij Näsbyholm wilden we ons geluk daar nog eens beproeven. Het weer was evenwel niet erg gunstig: koud, zwaar bewolkt en nogal wat wind. Ondanks

dat toch nog gezien: 1 Ruigpootbuizerd, 1 Rode Wouw, 4 Buizerds, 1 Torenvalk.

Helaas was ook op donderdag het weer nog steeds erg ongunstig: zwaar bewolkt met lichte regen bij NNW 6-7. We maakten daarom niet veel haast. Om 9.00u waren we bij de parkeerplaats van de golfbaan en het was bijna net zo druk als gisteren. De Mongoolse Pieper zat er dan ook nog steeds! Wij gingen zo snel mogelijk naar het bosje bij de vuurtoren en kropen weg achter de struiken waar nog flink wat blad aanzat. We hadden daar gezelschap van Nederlanders en Zweden die de bosjes afspeurden. Iemand van het ringstation was zo vriendelijk om ons de Pallas Boszanger te laten zien die hij juist gevangen had. Toch wel leuk om zo'n klein vogeltje van zo dichtbij te zien. Verder hier gezien: 1 Tjiftjaf, 8 Roodborsten, 10 Goudhaantjes, 1 Buizerd, 8 Sperwers, 3 Grote Lijsters. We bleven tot 11.00u in de luwte van de vuurtoren. De wind nam langzaam af tot N 5. Voor de lunch zochten we een plekje aan de rand van de heide bij de camping. Hier hoorden we enkele malen een Zwarte Specht roepen.

Zeearend

Omdat het leek op te klaren, besloten we nog eens ons geluk te beproeven bij Fyledalen

Bij aankomst was het echter aardedonker geworden en de regen viel met bakken uit de lucht. Niet bepaald omstandigheden die goed zijn voor het waarnemen van een Steenarend. Dus maar snel terug naar het zomerhuis en ander vermaak gezocht.

Bij het opstaan op vrijdag hoosde het nog steeds. Om 8.30u vertrokken we toch maar. We gingen eerst weer naar Smygehuk, het zuidelijkste puntje van Zweden. Met de ruitenwissers op de intervalstand posteerden we ons weer bij het haventje. Waargenomen van 9.00-10.30u:

Parelduiker 1, Roodkeelduiker 2, Eider 940, Brilduiker 15, Aalscholver 40, Middelste Zaagbek 2, IJseend 4, Rotgans 6, Boerenwaluw 3. In het haventje: 1 Waterhoen (zout water!) en 1 Oeverloper.

Tegen de middag werd het bijna droog en we besloten daarom een wandelingetje langs de westkant van Skanor te maken. Werkelijk overal zaten Roodborsten, soms tien in één kijkerbeeld! Ook een Zwarte Roodstaart en een Gekraagde Roodstaart lieten zich zien. Bij het kerkje namen we het voetpad dat via enkele bruggetjes over de kwelder naar het baken voert. Hier gezien: 1 Slechtvalk juv., 1 Klapexster, 1800 Brandganzen, 100 Grauwe Ganzen, 3 Rotganzen, 20 Graspiepers, 10 Watersnippen.

Op zaterdagmorgen zag het weer er eindelijk wat beter uit. Voor het eerst waren er stukjes blauw in de lucht te zien en de wind was N 3. We besloten daarom toch nog even bij de vuurtoren van Falsterbo te kijken. Daar aangekomen bleek de wind aangewakkerd te zijn tot NNW 6. Het was

moeilijk de auto geparkeerd te krijgen want de aanwezigheid van de Mongoolse Pieper had op deze zaterdag twitchers uit heel Zweden aangetrokken. Ook waren er nogal wat Denen. We liepen nog wat rond en besloten toen terug te gaan. Helaas, een week lang ongunstige omstandigheden. We reden terug naar het hoekje bij de camping en dronken daar koffie. Hier zagen we in een half uurtje de meeste roofvogels tijdens deze hele week: 5 Buizerds, 6 Sperwers, 1 Ruigpootbuiser en 1 Havik.

Om even voor 10.30u reden we weg. Na twee uur rijden bereikten we Rødbyhavn (213 km). De overtocht naar Putgarden inclusief wachttijd nam nu 70 minuten in beslag. Gelukkig was de boot nu lang niet zo vol als op de heenreis. Toen de teller op 601 km stond hadden we de *Poort van Groningen* in Nieuwe Schans bereikt (17.25u). De bediening was ditmaal uiterst vriendelijk! Twee jaar geleden werden we hier verwelkomd met: *Mot je wat drinken?* Vanaf de *Poort van Groningen* was het nog ruim 250 km voordat Noordwijk werd bereikt.

WADDENWEEKEND 2003

De traditionele najaarsexcursie naar een waddeneiland zal volgend jaar plaats vinden van vrijdagmiddag 19 tot zondagavond 21 september 2003 naar het bij velen geliefde Schiermonnikoog, waar voor een 40-tal personen reeds plaatsen zijn gereserveerd op de ons goed bekende Vakantieboerderij De Kooiplaats. Nadere mededelingen over aanmelding en betaling volgen nog in een komend nummer van De Strandloper, maar deze data kunt u vast reserveren en in uw agenda noteren.

